

Werkagenda

Thuiszitterspact - Ontwikkelpact

Primair onderwijs en gemeenten

Gilze en Rijen, Alphen, Dongen,
Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk en
Tilburg

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. DOELSTELLING	4
3. OPSCHALEN VAN CASUÏSTIEK EN STAPPENPLAN	5
4. BETROKKENEN EN HUN ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN PER SCENARIO	12
5. GEZAMENLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID	13

1 INLEIDING

Ambitie gemeenten

Kinderopvang, PO, VO en MBO hebben samen met Gemeente Tilburg in het Uitvoeringsprogramma LEA Tilburg 2015/2018 onderstaande ambitie geformuleerd

Tilburg werkt aan de talentontwikkeling van alle kinderen en jongeren. Dit met als doel dat zij opgroeien tot burgers die erbij horen en meedoen in de maatschappij. Goed onderwijs is van belang voor ont-plooiing, duurzaam werk en sociaal welzijn. In de gemeente wordt het realiseren van een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn voor jongeren gezien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle bij het kind betrokken partners. Om dat te realiseren werken partners zoveel mogelijk samen en maken gebruik van elkaars kennis en expertise.

Deze ambitie is in het programma van maatregelen VSV 2020 – 2024 regionaal omarmd door alle gemeenten binnen regio 35, waaronder Gilze en Rijen, Goirle, Hilvarenbeek, Dongen, Alphen en Oisterwijk en de VO en MBO onderwijs-instellingen.

Ambitie T-primair

Samenwerkende ketenpartijen primair onderwijs gemeente Tilburg, de Toegang en gemeente Tilburg hebben in het voorjaar 2017 de handen ineengeslagen om deze ambitie te vertalen in een verzuimaanpak, gericht op verzuimpreventie en het voorkomen van thuiszitten. Deze thuiszittersaanpak sluit aan bij ambitie van het Landelijk Thuiszitterspact, waarin afspraken staan die ertoe moeten leiden dat het aantal thuiszitters de komende jaren omlaag wordt gebracht met als doel dat in 2022 geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder een passend aanbod aan onderwijs en/of zorg.

Qua ambitie lopen primair en voortgezet onderwijs gelijk op. In de uitvoering verschillen beide schooltypen echter dermate, dat er gekozen is voor een gescheiden uitwerking van de thuiszittersaanpak. In deze uitwerking is wel geborgd dat er ruim aandacht is voor de doorlopende leer- en ondersteuningslijnen met zowel de VVE-organisaties als het voortgezet onderwijs.

Onderwijs, leerplicht, GGD en de Toegang zijn daarin – ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid – gekomen tot de volgende aanpak: Wanneer een ondersteuningsteam op school, onvoldoende invulling kan geven aan de ondersteuningsvraag van een leerling, is nu geborgd dat er wordt opgeschakeld naar andere tafels met professionals die beschikken over andere competenties en bevoegdheden. Op die manier wordt er te allen tijde voor gezorgd dat iedere leerling een passend aanbod krijgt.

Omdat er binnen de Regio Midden-Brabant intensief wordt samengewerkt op het gebied van onderwijs en leerplicht en omdat leerlingenstromen stadsgrenzen overstijgen, is in overleg met de samenwerkingsverbanden, besloten ook in de werkagenda's en convenanten Thuiszitterspact samen op te trekken met gemeenten die dit ambieerden. Voorliggend document heeft daarom betrekken op diverse gemeenten, te weten: Gilze en Rijen, Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk, Dongen, Alphen en Tilburg. Met de gemeente Loon op Zand is in 2020 reeds in samenwerking een werkagenda opgesteld.

Wet- en regelgeving

Recht op onderwijs	Keuzevrijheid ouders/kinderen voor school van voorkeur en recht tot aanmelding. Zorgplicht ligt bij school van aanmelding en/of inschrijving. Schoolbestuur is eindverantwoordelijk voor het naleven van de zorgplicht en het vormgeven van passend onderwijs binnen wettelijke en financiële kaders; Het samenwerkingsverband: ondersteunt schoolbesturen en scholen bij de uitvoering van de zorgplicht door erop toe te zien dat het netwerk van scholen en voorzieningen dekkend is voor de ondersteuningsvragen van leerlingen.
Leerplicht	Voor de ouder: inschrijfplicht van kind bij een school (hetzij bekostigd, niet-bekostigd, of in het buitenland). Kind wordt hiermee leerling. Voor de leerling: (regelmatige) schoolbezoek plicht met deelname plicht aan (gereguleerde) onderwijsactiviteiten.

	<p>Kinderen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig. Zij moeten naar school. Zo kunnen zij zich voorbereiden op de maatschappij en de arbeidsmarkt. Jongeren die na hun 16e nog geen startkwalificatie hebben, moeten tot hun 18e onderwijs volgen. Een startkwalificatie is een diploma vwo, havo of mbo (niveau 2 of hoger). De wetgever heeft sinds de totstandkoming van de Leerplichtwet (1969 LPW) in toenemende mate gestreefd naar binding van leerlingen aan een school en het beperken van het geven van onderwijs op een andere locatie dan de school.</p>
--	---

Schoolbesturen hebben met de invoering van passend onderwijs zorgplicht gekregen. Scholen hebben de verantwoordelijkheid om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passend aanbod te bieden. Deze verantwoordelijkheid geldt voor zowel leerlingen die al op school zitten, als voor aangemelde leerlingen die nog niet op de betreffende school zitten. Wanneer de school zelf geen passend aanbod kan realiseren, zoekt ze in overleg met de ouders een passend en beschikbaar aanbod op een andere school (regulier of speciaal). Zorgplicht houdt mede in dat een school een leerling pas mag uitschrijven als er ander passend aanbod beschikbaar is.

Ontheffing van deze inschrijf- en schoolbezoekplicht is in bepaalde omstandigheden mogelijk. De (Varia)wet biedt mogelijkheden voor leerlingen om (tijdelijk) onderwijs te volgen op een andere locatie of tijdelijk een aangepast rooster te volgen. De school kan dan onderwijstijdverkorting bij de onderwijsinspectie aanvragen. Bij overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs, schoolbezoek in het buitenland of op lichamelijke/psychische gronden is ontheffing van de inschrijfplicht op een school/instelling in Nederland mogelijk. Ouders vragen vrijstelling of ontheffing van leerplicht aan bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente. De leerplichtambtenaar betreft een onafhankelijk arts bij de beoordeling van een verzoek op grond van lichamelijke en/of psychische gronden en vraagt advies aan het samenwerkingsverband.

2 DOELSTELLING

Vanuit bovenstaande ambitie streven alle betrokken instanties bij het primair onderwijs in genoemde gemeenten, (Samenwerkingsverbanden, gemeenten, GGD, Toegang en betrokken ketenpartners, na om met preventief beleid thuiszitten te voorkomen en geen enkel kind langer dan 3 maanden thuis te laten zitten zonder passend aanbod.

Alle betrokken partijen hebben de volgende doelen:

Preventief:

- Op alle scholen is een verzuimprotocol aanwezig met procedures en afspraken rondom het signaleren van verzuim, preventief handelen, het inschakelen van interne en externe deskundigen en het melden van verzuim.
- Alle scholen hebben de leerlingen die ongeoorloofd en geoorloofd verzuimen in beeld en melden deze bij afwezigheid van langer dan vier bij weken bij leerplicht en het samenwerkingsverband. In geval van geoorloofd verzuim melden scholen dit ook bij de GGD.

Curatief:

- Alle thuiszittende leerlingen zijn in beeld.
- De periode van thuiszitten wordt zo kort mogelijk gehouden door het stappenplan te volgen.
- De betrokken school zoekt met behulp van oa. Het samenwerkingsverband een passende onderwijsplek of passende zorgplek en deze wordt zo snel mogelijk gerealiseerd.
- Het aantal thuiszitters wordt teruggebracht.

3 OPSCHALEN VAN CASUÏSTIEK EN HET STAPPENPLAN

Het doel van het stappenplan is een op hoofdlijnen eenduidig opschalingsmodel voor alle scholen. Dit impliceert dat er naast gezamenlijke werkafspraken ook ruimte is om maatwerk te leveren, passend bij de specifieke context van een school en leerling en ouders. Het opschalingsmodel kent vier stappen:

1. De basis op orde
2. Ondersteuningsteam aan zet
3. Samenwerkingsverband betrokken
4. De actietafel

Dit opschalingsmodel is gericht op het escaleren van een ondersteuningsvraag voor thuiszittende of dreigende thuiszittende leerlingen, waarbij geen voortgang geboekt wordt naar een volgend niveau. Een niveau waarop andere organisaties en/of professionals met andere competenties en mandatering aan de slag gaan om zo spoedig mogelijk een passende oplossing te vinden voor de leerling.

De stappen staan hieronder nader uitgewerkt. Voor alle stappen geldt dat de werkwijze oplossingsgericht is. De activiteiten worden altijd geëvalueerd, zodat er geleerd wordt van eerdere ervaringen. Indien van toepassing wordt de werkwijze geoptimaliseerd.

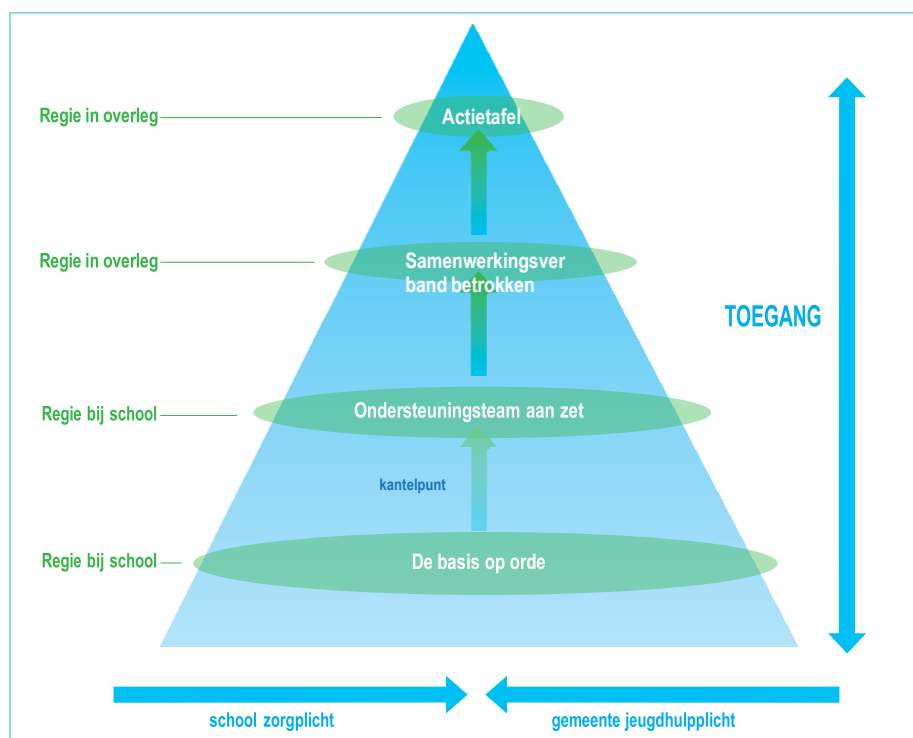
A. Definities

Het is van belang dat betrokken partners dezelfde taal spreken. Om dit te bereiken wordt gebruik gemaakt van het 'begrippenkader schoolverzuim'¹ van OCW.

B. Stappenplan

Het doel is een op hoofdlijn eenduidig opschalingsmodel voor alle scholen. Het opschalingsmodel kent 4 stappen:

1. De basis op orde
2. Ondersteuningsteam aan zet,
3. Samenwerkingsverband betrokken
4. De actietafel

Regie

Een belangrijk onderwerp is dat van regie. Hieronder kunnen verschillende zaken verstaan worden. Daarom is het belangrijk om eerst de definitie goed af te kaarten. We onderscheiden de volgende vormen van regie:

- Regie op het proces: procesmanager die erop toeziet dat iedereen de gemaakte afspraken nakomt. De procesmanager initieert ook het volgende overleg als het doel van de gemaakte afspraken niet gehaald wordt.
- Regie op taken: elke betrokkene bij een thuiszitter danwel dreigende thuiszitters (leerplicht, GGD, jeugdhulp, enz.) werkt vanuit eigen taken en verantwoordelijkheden. In elk overleg rond een (dreigend) thuiszitter worden er afspraken gemaakt wat ieder vanuit de eigen rol gaat doen. Vanuit hun taak voelen deze professionals zich betrokken en verantwoordelijk voor de leerling en hun taak en voeren zij dit binnen hun eigen organisatie uit. Zij rapporteren aan de procesmanager wat de stand van zaken is.
- Doorzettingsmacht: dit wordt pas in de laatste fase (zie stap 4) toegepast, wanneer de leerling na inzet van de eerdere stappen nog altijd niet (volledig) naar school gaat. Hier zitten professionals met mandaat aan tafel die in overleg met elkaar kunnen beslissen wat er voor een leerling en/ of het gezin nodig is aan ondersteuning vanuit jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en onderwijs. Zij kunnen deze gemaakte afspraken binnen hun eigen organisatie doorvoeren, zonder dat daarvoor nog overleg nodig is met hun achterban.

STAP 1. De basis op orde

Doel	School heeft een sluitende aanpak om leerlingen die ongeoorloofd of geoorloofd verzuimen snel in beeld te brengen, waarna gerichte interventies de normale schoolgang moeten herstellen. Voor een beperkt aantal kinderen geldt dat onderwijs op de betreffende school (tijdelijk) niet haalbaar is. Voor deze groep is dagbesteding aanvullend op (of i.p.v.) onderwijs een optie.
Betrokkenen	<ul style="list-style-type: none"> • Directie • Leerkracht • Ouder(s)/verzorger(s) en leerling • IB-er • Leerplicht <p>Afhankelijk van de ondersteuningsvraag aangevuld met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenwerkingsverband • De Toegang (Schoolmaatschappelijk werk en/ of jeugdverpleegkundige) • GGD - de jeugdarts • Eventueel betrokken hulpverlening gezin
Regie belegd bij	De directeur van de school of een daartoe aangewezen en gemandateerde medewerker van school.
Concrete werkwijze	<p>School heeft een protocol voor verzuimsignalering, registratie en verzuimanalyse. Dit vormt de basis voor interventies, gericht op het snel herstellen van de normale schoolgang.</p> <p>Wettelijk verzuim (>16 uur ongeoorloofd verzuim in 4 weken of 25x in het hele schooljaar) wordt volgens wettelijke regels gemeld bij DUO. Overig verzuim preventief (< 16 uur ongeoorloofd verzuim) wordt in overleg ook gemeld bij DUO. Daarnaast vinden er op iedere school preventieve gesprekken plaats met ouders/verzorgers, leerplicht en directie en is er een 6-wekelijks verzuimoverleg tussen school en leerplicht.</p> <p>Zorgelijk geoorloofd verzuim (DUO-overig) wordt door de school gemeld indien een leerling ziekgemeld is en dat dit verzuim ongeoorloofd is of anderszins zorgwekkend, dan wel bij 4 aaneengesloten weken afwezigheid.</p> <p>Er zijn procedureafspraken vastgelegd over de inzet van de jeugdarts of de jeugdverpleegkundige tussen school en GGD.</p> <p>Ouders/verzorgers worden altijd zo spoedig mogelijk betrokken bij het bespreken van ondersteuningsvraag van de leerling. Betrokken partijen bieden waar nodig ondersteuning bij het formuleren en realiseren van de gewenste oplossing. Dit wordt indien van toepassing vastgelegd in het OPP.</p>
Kantelpunt	Wanneer interventies van betrokken functionarissen (vanuit school, Toegang, GGD of leerplicht) binnen uiterlijk drie schoolweken (of ander afgesproken termijn) na de ingezette interventies niet leiden tot het herstel van de schoolgang dan wel de gemaakte afspraak, vindt opschaling plaats naar het ondersteuningsteam (=stap 2).
Referentie documenten	<ul style="list-style-type: none"> • Handreiking 'Uw verzuimregistratie goed benut'² • MAS procedure leerplicht³ • Begrippenkader schoolverzuim⁴ • Aansprekende verzuimprotocollen collega PO-scholen

² <http://steunpuntpassendonderwijs-vo.nl/handleiding-verzuimregistratie-goed-benut/>

³ [https://www.ingrado.nl/assets/uploads/Methodische_Aanpak_Schoolverzuim_\(MAS\).pdf](https://www.ingrado.nl/assets/uploads/Methodische_Aanpak_Schoolverzuim_(MAS).pdf)

7 ⁴ <http://www.onderwijsjeugd.nl/wp-content/uploads/2015/09/Begrippenkader-schoolverzuim.pdf>

STAP 2. Het ondersteuningsteam aan zet

Doel	<p>Het ondersteuningsteam (directie, IB-er, SMW, LPA en jeugdverpleegkundige) van de school bespreekt de ingebrachte leerling. Dit team maakt een contextuele analyse (gezin, kindfactoren, medische factoren, schoolfactoren) van de oorzaken en/of in stand houdende factoren die bijdragen aan het verzuim en realiseert binnen vier schoolweken (of anders afgesproken termijn) na bespreking in het ondersteuningsteam een interventie die leidt tot het hertel van de gewenste schoolgang. Deze interventie wordt planmatig ingezet en vastgelegd in het ontwikkelingsperspectief (OPP) van de leerling.</p> <p>Bij zorgelijk geoorloofd verzuim wordt de jeugdarts betrokken, leerplicht wordt in alle genoemde situaties betrokken.</p> <p>Voor een beperkt aantal kinderen geldt dat onderwijs op de betreffende school (tijdelijk) niet haalbaar is. Voor deze groep is dagbesteding aanvullend op (of in plaats van) onderwijs een optie. De school stelt dan een OPP op om via de Variawet akkoord te krijgen op het tijdelijk onderschrijven van de onderwijstijd, waarbij ook een plan van aanpak is opgesteld voor volledige terugkeer binnen onderwijs in een vastgestelde termijn. Een aanvraag voor onderschrijving onderwijstijd via de Variawet vindt pas na overleg in het ondersteuningsteam plaats.</p>
Betrokkenen	<ul style="list-style-type: none"> • Directie • Leerkracht • Ouder(s)/verzorger(s) en leerling • IB-er • Leerplicht • Schoolmaatschappelijk werk • Samenwerkingsverband • Jeugdarts/verpleegkundige <p>Afhankelijk van de ondersteuningsvraag aangevuld met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventueel betrokken hulpverlening gezin
Regie belegd bij	De directeur van de school of een daartoe aangewezen en gemandateerde medewerker van de school. Indien het wettelijk verzuim betreft, ligt de regie op het proces bij de leerplichtambtenaar.
Concrete werkwijze	<p>De intern begeleider (PO) draagt de leerling ter bespreking voor in het ondersteuningsoverleg. Met betrokken ouder(s)/verzorger(s), leerling en experts wordt gezocht naar een passende oplossing. Er wordt een SMART (SMART =Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) plan van aanpak (=OPP) opgesteld en datum afgesproken waarop terugkoppeling plaatsvindt. Er wordt in het OPP expliciet vermeld wie de regie voert en welke contactpersonen per partner betrokken zijn. Dit wordt schriftelijk vastgelegd door de zorgplichtige school en verzonden voor gezien aan de betrokken contactpersonen. De voorzitter en alle leden van het overleg houden elkaar scherp op het tijdig en volledig realiseren van de doelstelling.</p> <p>Leerlingen die altijd in het ondersteuningsteam worden besproken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen die geschorst zijn en waarvan school voornemens is hen te verwijderen. • Leerlingen die gemeld worden wegens vrijstelling van geregeld schoolbezoek vanuit de leerplichtwet: <ul style="list-style-type: none"> - 11a: instelling gesloten of onderwijs geschorst - 11b: verbod op bezoek instelling en daaraan verbonden school - 11c: toegang ontzegd/schorsing
Kantelpunt	Wanneer de doelstelling niet binnen de bepaalde tijd (uiterlijk vier schoolweken of een andere vastgestelde termijn) is gerealiseerd en andere oplossingen niet in beeld zijn, vindt opschaling plaats naar het samenwerkingsverband. (=stap 3).
Referentie documenten	<ul style="list-style-type: none"> • Handreiking 'Uw verzuimregistratie goed benut' • Handreiking 'Doorzettingsmacht organiseren'⁵ • Mas procedure leerplicht

⁵ <https://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2017/05/Handreiking-Doorzettingsmacht-Organiseren.pdf>

STAP 3a. Samenwerkingsverband betrokken-> richting onderwijs

Doel	Het samenwerkingsverband biedt gerichte ondersteuning aan de scholen. Zij ondersteunen de school bij het oplossen van complexe ondersteuningsvragen van de leerling. Indien nodig kan direct een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor (voortgezet) speciaal onderwijs of, in het PO, een arrangement toegekend worden. Bijkomend doel is het versterken van het handelingsvermogen van school. De basisvraag is altijd 'wat heeft de school nodig om deze leerling passend onderwijs te bieden?'
Betrokkenen	Afhankelijk van de casuïstiek zijn betrokken: <ul style="list-style-type: none"> •Directie •Leerkracht •Ouder(s)/verzorger(s)) en leerling •IB-er •Leerplicht •Schoolmaatschappelijk werk •Samenwerkingsverband •Jeugdarts/verpleegkundige <p>Afhankelijk van de ondersteuningsvraag aangevuld met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventueel betrokken hulpverlening gezin
Concrete aanpak	Het ondersteuningsteam roept de hulp in van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband adviseert het team en sluit waar wenselijk direct aan bij de casusbespreking. Indien aanvullende deskundigheid nodig is, draagt het samenwerkingsverband daar zorg voor. Uitgangspunt is via een oplossingsgerichte handelingswijze te komen tot een plan van aanpak (OPP) voor ouders en school. Binnen het samenwerkingsverband wordt gezocht naar passende oplossingen voor de leerling.
Regie belegd bij	In onderlinge afstemming bij één van de aanwezigen, maar in principe de persoon die het dichtst bij de ouders staat. Dit is meestal de vertegenwoordiger van de school.
Kantelpunt	Wanneer de doelstelling niet binnen uiterlijk 4 schoolweken of ander bepaalde termijn na het overleg is gerealiseerd en betrokkenen geen uitweg meer zien, vindt opschaling plaats naar de actietafel (= stap 4).
Referentie documenten	Handreiking 'Doorzettingsmacht organiseren'

STAP 3b. Samenwerkingsverband betrokken-> richting vrijstelling

Doel	Als een leerling niet deel kan nemen aan onderwijs, dienen alle mogelijke opties onderzocht te zijn, alvorens een vrijstelling afgegeven kan worden.
Betrokkenen	<p>Afhankelijk van de casuïstiek zijn betrokken:</p> <p>Afhankelijk van de casuïstiek zijn betrokken:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Directie •Leerkracht •Ouder(s)/verzorger(s)) en leerling •IB-er •Leerplicht •Schoolmaatschappelijk werk •Samenwerkingsverband •Jeugdarts/verpleegkundige <p>Afhankelijk van de ondersteuningsvraag aangevuld met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eventueel betrokken hulpverlening gezin
Regie belegd bij	Bij de leerplichtambtenaar.
Concrete aanpak	<p>School of ouders vragen de leerplichtambtenaar een overlegtafel te organiseren. Hier-voor worden alle betrokkenen uitgenodigd. In dit overleg wordt onderzocht wat er nodig is in onderwijs om tot leren te komen en waar dit geboden zou kunnen worden. In gezamenlijk overleg wordt besloten of er nog mogelijkheden binnen onderwijs zijn of dat ouders een vrijstelling van leerplicht onder 5a aan moeten vragen.</p> <p>Als er een vrijstelling van de leerplicht artikel 5 onder a wordt aangevraagd, schakelt de leer-plichtambtenaar een onafhankelijk arts in voor onderzoek naar de belastbaarheid vande leerling en vraagt de leerplichtambtenaar aan Plein013 een advies.</p>
Kantelpunt	Wanneer de doelstelling niet binnen uiterlijk 4 schoolweken of ander bepaalde termijn na het overleg is gerealiseerd en betrokkenen geen uitweg meer zien, vindt opschaling plaats naar de actietafel (= stap 4).
Referentie documenten	Leerplichtwet artikel 5 onder a en artikel 7. Stroomschema artikel 5 onder a en artikel 7.

STAP 4a. De actietafel: het procesgesprek

Doel	<p>De actietafel heeft als doel dat voor de leerling – voor wie de problematiek tot nu toe onoplosbaar is gebleken - op korte termijn een passende (onderwijs)plek wordt geregeld. In sommige situaties zal het gaan om het vinden van een passende behandelsetting.</p> <p>Parallel: vanuit het perspectief van een lerende organisatie terugkijken op het gelopen proces en met elkaar vaststellen of op basis van de bevindingen een aanpassing in het systeem wenselijk is.</p>
Betrokkenen	<p>Een kleine vaste groep gesprekspartners Besturen van de deelnemende organisaties hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aangewezenen mandaat gegeven om beslissingen te nemen binnen eigen organisatie; • De voorzitter van het overleg mandaat gegeven – indien noodzakelijk – bindende besluiten te nemen (doorzettingsmacht). Met dien verstande dat deze geen mandaat heeft voor de acties van de Toegang. • Het voorzitterschap kan worden belegd bij de gemeente of een onafhankelijke derde. In de startfase is dat aan te bevelen. <p>Mogelijke gesprekspartners:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeente: aanjager Thuiszitterspact /teammanager leerplicht/RMC • Gemeente: Beleidsmedewerker afd. sociaal • Directeur Plein013 • Bestuurder van betrokken PO • <i>Bestuurder van het VO (optioneel).</i> • <i>Bestuurder van S(B)O (optioneel).</i> • <i>Medewerker Toegang (n.b. hierover moeten nog afspraken gemaakt worden met de Toegang)</i>
Concrete aanpak	<p>Het samenwerkingsverband draagt de casus waarin men het gestelde doel niet kon bereiken over aan de voorzitter van de Actietafel. Deze organiseert – met ondersteuning van het samenwerkingsverband – een bijeenkomst op maat, afgestemd op de voorliggende casuïstiek.</p> <p>Bij de samenstelling wordt nadrukkelijk gelet op de benodigde expertise en mandaat van de deelnemers om beslissingen rond de plaatsing van de leerling te realiseren en waar nodig te forceren. Dit overleg is immers het hoogste opschalingsniveau. Het overleg eindigt met de afspraak dat één van de betrokken organisaties de verantwoording op zich neemt om deze leerling een plaats te bieden.</p>
Regie belegd bij	Voorzitter van de Actietafel, dan wel een van de overige betrokkenen. In het overleg te bepalen.
Kantelpunt	Er is geen kantelpunt meer. Betrokkenen staan voor de taak om dit probleem nu op te lossen.
Referentie documenten	Handreiking 'Doorzettingsmacht organiseren'

STAP 4b. De actietafel: het oudergesprek

Doel	<p>De actietafel heeft als doel dat voor de leerling – voor wie de problematiek tot nu toe onoplosbaar is gebleken - op korte termijn een passende (onderwijs)plek wordt geregeld. In sommige situaties zal het gaan om het vinden van een passende behandelsetting. Het in stap 4A voorgenomen besluit wordt met ouders/verzorgers en leerling gecommuniceerd.</p> <p>Parallel: vanuit het perspectief van een lerende organisatie terugkijken op het gelopen proces en met elkaar vaststellen of op basis van de bevindingen een aanpassing in het systeem wenselijk is.</p>
Betrokkenen	<p>Een kleine vaste groep gesprekspartners met ouders/verzorgers. Besturen van de deelnemende organisaties hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aangewezenen mandaat gegeven om beslissingen te nemen binnen eigen organisatie; • De voorzitter van het overleg mandaat gegeven – indien noodzakelijk – bindende besluiten te nemen (doorzettingsmacht). Met dien verstande dat deze geen mandaat heeft voor de acties van de Toegang. • Het voorzitterschap kan worden belegd bij de gemeente of een onafhankelijke derde. In de startfase is dat aan te bevelen. <p>Mogelijke gesprekspartners:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeente: aanjager Thuiszitterspact /teammanager leerplicht/RMC • Gemeente: Beleidsmedewerker afd. sociaal • Directeur samenwerkingsverband • Bestuurder van betrokken PO • <i>Bestuurder van het VO (optioneel).</i> • <i>Bestuurder van S(B)O (optioneel).</i> • <i>Medewerker Toegang (n.b. hierover moeten nog afspraken gemaakt worden met de Toegang)</i>
Concrete aanpak	<p>Het samenwerkingsverband draagt de casus waarin men het gestelde doel niet kon bereiken over aan de voorzitter van de Actietafel. Deze organiseert – met ondersteuning van Plein013 – een bijeenkomst op maat, afgestemd op de voorliggende casuïstiek.</p> <p>In dit overleg wordt de genomen beslissing in stap 4A gecommuniceerd met ouders/leerling en krijgen deze de gelegenheid om hun zienswijze uiteen te zetten en op- of aanmerkingen op het genomen besluit te geven.</p>
Regie belegd bij	<p>Voorzitter van de Actietafel, dan wel een van de overige betrokkenen. In het overleg te bepalen.</p>
Kantelpunt	<p>Er is geen kantelpunt meer. Betrokkenen staan voor de taak om dit probleem nu op te lossen.</p>
Referentie documenten	<ul style="list-style-type: none"> • Handreiking ‘Doorzettingsmacht organiseren’ • Actietafel voor thuiszittende leerlingen/ studenten van het VO/MBO in regio 35 • Doorbraakoverleg Amsterdam • Handreiking ‘Actietafel ministerie OCW’

4 BETROKKENEN EN HUN ROLLEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN PER SCENARIO

In bovenstaand stappenplan wordt ervan uitgegaan dat de leerling aangemeld is op een school of op een school staat ingeschreven. Dit zal voor de meeste thuiszitters het betreffende scenario zijn. Er zijn echter andere scenario's mogelijk waarin leerplichtambtenaren en samenwerkingsverbanden te maken krijgen met thuiszitters. Voor die uitzonderlijke gevallen geldt onderstaandschema, waarin de taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen uitgewerkt staan.

SITUATIE	PO	LPA	TG	J	SWV	CONCRETE WERKWIJZE
Leerling heeft nog geen school. (absoluut verzuim)		X	(X)		X	<ul style="list-style-type: none"> Leerplicht (LPA) constateert of wordt gewezen op absoluut verzuim en onderzoekt de reden daarvan. LPA geeft ouders opdracht om hun kind aan te melden op een school. Indien geen succes (aanmelding/inschrijving), nodigt LPA het SWV uit voor een overlegtafel (hierbij wordt meestal ook een medewerker van de Toegang uitgenodigd). Gemeente heeft doorzettingsmacht naar ouders op aanmelding op een school.
Er ligt een beroep op vrijstelling LPW artikel 5 onder a. (psychische / lichamelijke gronden)		X		X	X	<ul style="list-style-type: none"> LPA vraagt een SMA aan bij de aangewezen onafhankelijke jeugdarts LPA vraagt advies aan SWV over mogelijk onderwijsaanbod Jeugdarts neemt besluit over belastbaarheid van het kind en neemt daarin advies SWV mee. Indien oordeel 100% niet belastbaar met onderwijs, ontstaat vrijstelling van rechtswege. Bij gedeeltelijke belastbaarheid, wordt advies voor onderwijsaanbod opgevolgd wat kan resulteren in een aanmelding school, arrangement of afgifte TLV.
Er ligt een beroep op vrijstelling Leerplichtwet artikel 5 onder b. (bedenkingen inrichting onderwijs)		X			(X)	<ul style="list-style-type: none"> LPA gaat na of er al dan niet een school binnen redelijke afstand tot de woning van het kind is, waar het kind wel onderwijs zou kunnen volgen.
Geen vrijstelling, maar leerling op particulier onderwijs (B3-school)		X				<ul style="list-style-type: none"> LPA registreert de inschrijving en handelt zoals bij andere scholen; een B-3 school is immers goedgekeurd door de onderwijsinspectie en heeft aangetoond dat het onderwijs dat zij biedt, voldoet.
Er ligt een beroep op vrijstelling LPW artikel 5 onder c. (buitenland)		X				<ul style="list-style-type: none"> LPA ontvangt het beroep op vrijstelling van ouder(s)/verzorger(s) en een bewijs van inschrijving op een school in het buitenland. LPA vergewist zich over de ontvangst inschrijving school in het buitenland (wel/geen vrijstelling van rechtswege).
Er ligt een melding van vrijstelling van geregeld schoolbezoek LPW 11d. (wegens ziekte schoolbezoek verhinderd)	X	X		X	X	<ul style="list-style-type: none"> School registreert leerlingen geoorloofd afwezig "ziek". Indien school een vermoeden heeft van ongeoorloofd verzuim (twijfel aan ziekmelding), wordt door school volgens gemaakte afspraak de jeugdarts ingeschakeld. School(bestuur) meldt bij LPA als er vermoeden is van luxe verzuim of als jeugdarts geen geldige verzuimreden ziet. School is verantwoordelijk voor realiseren onderwijsaanbod. In stap 2 wordt in het ondersteuningsteam een passend onderwijsaanbod opgesteld. Indien dit niet lukt, wordt Ziezon ingeschakeld/of arrangement aangevraagd bij door swv (PO).
Er ligt een melding van vrijstelling van geregeld schoolbezoek LPW 11e. (godsdienselijke of levensovertuiglijke verplichtingen)	X					<ul style="list-style-type: none"> School(bestuur) mag dit melden bij LPA, hoeft niet.
Er ligt een melding voor vrijstelling van geregeld schoolbezoek LPW 11f. (buiten schoolvakanties)	X	X				<ul style="list-style-type: none"> School kan maximaal tien dagen verlof verlenen als ouders kunnen aantonen dat men in geen enkele schoolvakantie een gezinsvakantie kan genieten. School(bestuur) meldt bij LPA.
Er ligt een melding van vrijstelling van geregeld schoolbezoek LPW 11g. (gewichtige omstandigheden)	X	X			(X)	<ul style="list-style-type: none"> Tot tien dagen beslist de schooldirectie en ziet de onderwijsinspectie toe. Meer dan tien dagen: school(bestuur) meldt bij LPA.
Er ligt een aanvraag van niet volledige deelname aan het onderwijsprogramma (eventueel in combinatie met dagbesteding jeugdhulp, VARIA-wet)	X	X	X	X	X	<ul style="list-style-type: none"> School is verantwoordelijk voor realiseren onderwijsaanbod. Als een leerling minder belastbaar lijkt met onderwijs, wordt eerst de jeugdarts ingeschakeld om hierover een uitspraak te doen. School(bestuur) overlegt met LPA, TG en deskundige bevoegd gezag (PO) vanuit stap 2 van stappenplan.

5 GEZAMENLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

Om de doelstellingen te behalen is het noodzakelijk om goed met elkaar samen te werken. Dat kan alleen als taken en verantwoordelijkheden van en naar elkaar duidelijk zijn en alle netwerkpartners een gezamenlijke verantwoordelijkheid voelen om leerlingen waar mogelijk zo snel mogelijk binnen een passende onderwijssetting te plaatsen.

Onderwijs en gemeente dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ontwikkelkansen van jeugdigen. Het onderwijs heeft zorgplicht om passend onderwijs en ondersteuning zo thuisnabij mogelijk te realiseren en de gemeente is verantwoordelijk voor het beschikbaar maken en houden van jeugd- en gezinshulp en leerplicht. Samen maken ze afspraken om leerlingen met specifieke ondersteunings- en/of zorgvragen goed te bedienen. Samen maken ze afspraken hoe leerlingen die een ondersteuningsvraag hebben, ondersteuning krijgen.

Een gezamenlijke verantwoording van onderwijs en gemeente is om te komen tot een werkwijze, waarin ondersteuningsvragen van jongeren tijdig worden gesignaleerd en geanalyseerd, zodat er passende interventies kunnen worden ingezet. De Toegang – gefinancierd door de betreffende gemeente – is hierbij een belangrijke partner.

Onderwijs, leerplicht en Toegang (waaronder schoolmaatschappelijk werk en jeugdarts en -verpleegkundige) zijn – ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid – gekomen tot de volgende aanpak. Wanneer een ZAT / ondersteuningsteam (OT) onvoldoende invulling kan geven aan de ondersteuningsvraag van een leerling, is nu geborgd dat er wordt opgeschakeld naar andere tafels met deelnemers die beschikken over andere competenties en bevoegdheden. (zie fig. 1 opschalingsmodel) Op diemanier wordt er te allen tijde voor gezorgd dat iedere leerling een passend aanbod krijgt. Hieronder staan de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen bij het doorlopen van het in Hoofdstuk 3 gepresenteerde stappenplan verder uitgewerkt. Door te werken met een opschalingsmodel wordt geborgd dat per stap professionals die beschikken over andere competenties en bevoegdheden worden betrokken.

Taken en verantwoordelijkheden

A. Ouders/verzorger(s) en leerling

Ouder(s)/verzorger(s) zijn eerstverantwoordelijke voor de ontwikkeling van hun kind. Langdurig of frequent verzuim van leerlingen is in veel gevallen een signaal van achterliggende problematiek. Wanneer verzuim zich voordoet, is het van belang om zo snel mogelijk actie te ondernemen. School, leerplicht en ketenpartners zijn de eerst aangewezenen om te achterhalen wat de ondersteuningsvraag is van de verzuimende leerling dan wel ouders/verzorgers.

Het is belangrijk om ouder(s)/verzorger(s) hier direct bij te betrekken en hen bij het hele proces te betrekken. De ervaring leert dat het snel betrekken van de ouders/verzorgers veel verdere problemen kan voorkomen. Daarbij spelen ondersteuningsvragen vaak ook in de thuissituatie, waardoor een nauwe samenwerking met de ouders/verzorgers noodzakelijk is. School en betrokken professionals dienen aandacht te schenken aan het vermogen van de ouders/verzorgers om effectief te handelen en invulling te kunnen geven aan de geboden ondersteuning, bij het realiseren van de ondersteuningsvraag van hun kind. Het begeleiden van de ouders/verzorgers hierin kan een flinke claim leggen op de energie en tijd, maar het is wel voorwaardelijk om tot een duurzame oplossing te komen.

Ouders hebben hierin de mogelijkheid een onafhankelijk onderwijsconsulent in te zetten.

B. De school

De school is verantwoordelijk voor onderstaande taken en activiteiten:

- Bevoegd gezag van de PO-scholen dragen zorg voor een passend aanbod voor alle aangemelde en ingeschreven leerlingen conform de wet passend onderwijs.
- Heeft een goed werkend registratiesysteem waarmee zij aan de wettelijke meldplicht kan voldoen.
- Handelt volgens het wettelijk verzuimkader en meldt alle vormen van vermoedelijk ongeoorloofd verzuim (o.a. 16 uur in 4 weken of 25x in het hele schooljaar) bij DUO conform wetgeving of eerder als de situatie daar om vraagt.
- Borgt dat de verzuiminformatie van leerlingen die tijdelijk op een andere locatie onderwijs volgen, opgenomen wordt in het verzuimsysteem van de school van herkomst.

- Bespreekt leerlingen met langdurig of zorgelijk verzuim in het ondersteuningsteam.
- Signaleert de ondersteuningsvraag van de leerling en grijpt tijdig in ter voorkoming van uitval. Eventueel door inschakeling van de toegangsmedewerker op school;
- Stelt een OPP op voor leerlingen die in het ondersteuningsteam besproken worden. Het benoemen van de regievoeder maakt hier onderdeel van uit.
- Betrekt ouders/verzorgers van leerlingen met een ondersteuningsvraag direct bij de aanpak en ondersteunt hen daar waar vragen zijn over de verdere ontwikkeling van hun kind op school (mee oplopen).
- Volgt ook leerlingen die geoorloofd afwezig zijn nauwlettend. Daar waar zorg ontstaat over de reden van verzuim, dan wel wanneer een leerling langer dan 1 maand afwezig is, wordt dit bij zowel de GGD als leerplicht gemeld (bijlage stroomschema).
- Meldt leerlingen die langdurig relatief verzuimen (geoorloofd en ongeoorloofd) bij de directeur van het samenwerkingsverband en bij leerplicht conform gemaakte afspraken.
- Draagt zorg voor een passend onderwijs-zorgarrangement voor de thuiszittende leerlingen of leerlingen waar thuiszitten dreigt.
- Adviseert leerplicht op aanvraag bij het onderzoek over de afgifte van een vrijstellingen waaronder 5 onder a.
- Informeert leerplicht en GGD wanneer aanspraak wordt gedaan op de Variawet. Hierbij maakt school via het verzuimloket een melding overig verzuim voor leerplicht.
- Heeft bovenstaande activiteiten en afspraken vastgelegd in een verzuimprotocol en draagt zorg voor het periodiek actualiseren hiervan.
- Is in het kader van passend onderwijs verantwoordelijk voor de leerling die staat ingeschreven. Dit impliceert b.v. voor thuiszittende leerlingen dat school contact onderhoudt met de leerling, ouders/verzorgers en de betrokken instellingen rondom de leerling, gericht op het herstel van de schoolgang. Daarnaast wordt zoveel mogelijk een aangepast onderwijs-en/of ondersteuningsarrangement aangeboden aan de leerling. Indien de leerling zorg of lichte ondersteuning ontvangt, is de inhoudelijke voortgang bevestigd bij de Toegang en wordt deze voortgang in het ondersteuningsteam gemonitord. Toegang stemt af met school over het verdere procesverloop.

C. Het schoolbestuur

Er is een zorgplicht ingevoerd voor de bevoegde gezagsorganen voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte. De wet schrijft voor dat elke school een ondersteuningsprofiel maakt, dat een beeld geeft van de mogelijkheden en voorzieningen die een school heeft om te voorzien in de verschillende onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen.

De schoolbesturen binnen het samenwerkingsverband maken met elkaar een ondersteuningsplan. Dat plan laat zien welk niveau van ondersteuning afzonderlijke scholen bieden, hoe de middelen voor extra ondersteuning zijn verdeeld en aangewend, hoe men ondersteuning toewijst, hoe de verwijzing naar speciaal onderwijs gaat en hoe men ouders informeert over het hele proces. De samenwerkingsverbanden zijn verplicht om over het concept ondersteuningsplan in een op overeenstemming gericht overleg (OOGO) te spreken met de gemeente(n)

D. Samenwerkingsverbanden:

Samenwerkingsverbanden en de scholen hanteren het uitgangspunt dat scholen zo lang mogelijk de verantwoordelijkheid dragen over hun leerlingen

Het samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor onderstaande taken en activiteiten:

- Leerlingen met een grote ondersteuningsvraag worden op school besproken in het ondersteuningsteam. Indien dit team binnen uiterlijk 4 weken onvoldoende voortgang boekt, wordt er advies gevraagd bij het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband geeft advies en neemt, indien wenselijk direct deel aan het casusoverleg.
- Schaalt in samenspraak met school, GGD, leerplicht en ouders/verzorgers op naar de actietafel, wanneer er – binnen de in het plan van aanpak afgesproken tijd – geen passende oplossing voor de leerling is gerealiseerd.
- Draagt samen met leerplicht zorg voor een volledige lijst met langdurig relatief verzuimende leerlingen (thuiszitters) en registreert de reden van thuiszitten en de afspraken rond de aanpak. De benodigde basisinformatie ontvangt het samenwerkingsverband via de schooldirecties.

- Bespreekt 1x per kwartaal de lijst van thuiszittende leerlingen met de leerplicht. Cijfers worden geanalyseerd en vervolgstappen bepaald en vastgelegd.
- Adviseert leerplicht op aanvraag bij het onderzoek naar de mogelijke afgifte van een vrijstelling onder 5 onder a.
- Kan scholen adviseren bij eventuele inzet van Variawet en is waar nodig betrokken bij deze casuïstiek.

E. Leerplicht/RMC

De leerplichtambtenaar (LPA) werkt vanuit een wettelijk kader, welke beschreven staat in de Leerplichtwet en de Methodische aanpak schoolverzuim, en is voor het handhavingsdeel een vaststaand gegeven. Binnen leerplicht/RMC wordt preventief gewerkt op alle scholen. Kernbegrippen hierbij zijn: zichtbaarheid op school, proactief handelen en partnership in het gemeenschappelijk aanpakken van verzuim.

In alle betrokken gemeenten is een leerplichtambtenaar aan een school gekoppeld en vervult de volgende taken:

- De rol van intermediair tussen school en ouders/verzorgers, om met elkaar duidelijkheid te krijgen over de reden van ongeoorloofd verzuim;
- Het effectief bijdragen aan verbinden van partijen door o.a. het realiseren van goede samenwerking in de keten;
- Deelname aan Zorg- Adviesteam. N.B. Dit hoeft niet te betekenen; aansluiten bij ieder Zorg-Advies-team, maar bv. op afroep. Het wordt in ieder geval aangeboden bij aanvang van het schooljaar.
- Iedere 6 weken een verzuimoverleg waar in ieder geval leerplicht en IB-er(s) of SMW'er aan deel nemen, hier wordt zowel geoorloofd als ongeoorloofd besproken.
- Preventieve gesprekken voeren met ouders en directie/IB-er.
- Tussentijds overleg en deelname aan keten-overleggen op vraag van school.
- Het volgen van het proces en vervolgstappen die voortkomen uit het handelingsplan gemaakt door het ondersteuningsteam.
- Deelname aan de actietafel wanneer wordt opgeschaald.

Concreet betekent dit dat leerplicht:

- Handelt volgens het wettelijk kader, zoals uitgewerkt in de Methodische aanpak Schoolverzuim (= werkwijze waarin gestuurd wordt op preventie en vrijwillige (jeugd) hulp welke is uitgewerkt door ketenpartijen, waaronder VNG, het Openbaar Ministerie, Ingrado en de Raad voor de Kinderbescherming) en aanvullende lokale afspraken.
- Deelneemt aan casuïstiekbesprekingen van het samenwerkingsverband waar het gaat om ondersteuningsvragen in relatie tot ongeoorloofd en geoorloofd verzuim en het ontdekken van trends daarin. Minimaal 1x perkwartaal, vaker wanneer dit nodig blijkt.
- Deelneemt casuïstiekbesprekingen op school waar het gaat om ondersteuningsvragen in relatie tot ongeoorloofd en geoorloofd verzuim.
- Is medeverantwoordelijk om casuïstiek op te schalen wanneer er onvoldoende voortgang in het proces is.
- Bewaakt (mede) de voortgang van afspraken die zijn gemaakt en beschreven staan in het plan van aanpak van leerlingen met een ondersteuningsvraag, ook wanneer deze ondersteuningsvraag niet enkel onderwijs gerelateerd is.
- Draagt zorg voor het activeren van absoluut verzuimende leerlingen en ouders/verzorgers om zich in te schrijven bij een school. (De LPA heeft een adviserende rol bij het begeleiden naar school. De ouders/verzorgers en mogelijke school van herkomst zijn verantwoordelijk voor het inschrijven op een school.)
- Treedt in overleg met ouder/verzorger en leerling over de aanvraag van een vrijstelling en monitort deze vrijstellingen;
- Werkt volgens bijgevoegd stroomschema artikel 5 onder a en artikel 7 leerplichtwet, wanneer de ouders een verzoek indienen voor een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a van de Leerplichtwet;

F. De Toegang (waaronder SMW en jeugdarts/verpleegkundige)

Schoolmaatschappelijk werk en de jeugdverpleegkundige van een wijkteam – medewerkers van de Toegang – hebben een belangrijke rol in het vroegtijdige signaleren en snelle inzet van kortdurende ondersteuning aan leerlingen. Zij zorgen voor de noodzakelijke aansluiting tussen primair onderwijs en het wijkteam op het moment dat het gaat om jongeren binnen gezinnen met een meervoudige problematiek.

Daarnaast is aan iedere PO-school een schoolmaatschappelijk werker en een jeugdverpleegkundige verbonden. Deze medewerkers van de Toegang beschikken over specifieke expertise op het gebied van hulpverlening en ondersteuning voor jeugdigen tussen 5-12 jaar. Zij bieden ondersteuning wanneer

leerlingen niet school gerelateerd zorgelijk gedrag vertonen en kunnen IB-ers adviseren en ondersteunen waar nodig. Dit geldt ook voor thuiszittende jongeren waar bijvoorbeeld sprake is van meervoudige problematiek. Wanneer gespecialiseerde jeugdzorg nodig is hebben deze medewerkers de opdracht om een beschikkingsaanvraag (mee) in te dienen, namens jeugdige en/of ouders. De leerplichtambtenaar wil betrokken worden door school en de medewerker van de toegang om samen te kijken of ander passend onderwijs mogelijk is voordat er een beschikking wordt afgegeven.